

CALLUNA

Ornitologisk utredning 2019 för Hansa PowerBridge

Inför dragning av markkabel mellan Hurva station och
Ystad

OM RAPPORTEN:

Titel: Orn to og sk utredning 2019 för Hansa PowerBridge.

Version/datum: 2019-05-10

Rapporten bör citeras såhär: [REDACTED] (2019). *Ornitologisk utredning 2019 för Hansa PowerBridge*. Ca una AB.

Foton i rapporten [REDACTED] © Ca una AB där något annat anges

Omslag: b den föreställaren ett foto av rödgadorna.

OM UPPDRAGET:

Utfört av: Ca una AB (organisationsnummer: 556575-0675)
Adress huvudkontor: Lönköpingsgatan 582 28 Lönköping
Hemsida: www.cauna.se
Telefon (växel): +46 13-12 25 75

På uppdrag av: Svenska Kraftnät (Adress: Sturegatan 1, 172 24 Sundbyberg)

Beställarens kontaktperson: [REDACTED]

Projektledare: [REDACTED] (Ca una AB)

Rapportförfattare: [REDACTED] (Ca una AB)

Inventering: [REDACTED] (Ca una AB)

Kvalitetssäkring: [REDACTED] (Ca una AB)

Intern projektkod: HSN0068

Innehåll

Sammanfattning	4
Inledning	5
Metod	5
Resultat	6
Få t nventer ng.....	6
Bedömn ng av orn to og ska värden	9
Bedömning med slutsatser	10
Referenser	12
Bilaga 1 – Kartor Ornitologisk utredning	

Sammanfattning

Med anledning av att Svenska kraftnät planerar för en ny markkabel mellan Hurva station i Hörby kommun och Ystad (Hansa PowerBridge) har Calluna utfört en ornitologisk utredning för sträckan under vårvintern 2019. Den utgör ett komplement till den naturvärdesinventering som tidigare har utförts (Calluna 2018). Utredningen består av en fältdel, med syfte att identifiera boträd för rovfåglar samt hålträd, och en teoretisk del med en allmän bedömning av de ornitologiska värdena längs sträckan i sin helhet.

Att Hansa PowerBridge anläggs som en markkabel istället för luftburna ledningar är till stor fördel för fågelfaunan. Risken för kollisioner elimineras helt. Den enda påverkan som kan komma att uppstå är kopplad till den habitförlust som uppstår där kabeln grävs ner, samt för störningskänsliga fåglar viss störning i samband med installations- och anläggningsarbetet.

Fältinventeringen resulterade i att 10 rovfågelsbon observerades inom en 200 m bred zon längs den föreslagna sträckningen. Bon noterades oavsett om de var aktiva eller ej, eftersom rovfåglar kan återanvända äldre bon med något års mellanrum. Bona utgjordes av 6 stycken ormvråksbon och 4 stycken bon tillhörande *Asio accipitrinus*. Koncentrationen av bon var störst i dungarna i jordbrukslandskapet mellan *Asio accipitrinus*, men ett par bon påträffades även nordost om *Asio accipitrinus* och väster om Ystad. De flesta bona ligger på betryggande avstånd från föreslagna sträckning, dock återfinns ett vråkbo vid Rönås och ett *Asio accipitrinus* så pass nära att störning kan uppstå. Som hänsynsätgärd bör arbete här undvikas vid den känsligaste perioden på våren (februari-maj).

Den teoretiska utredningen visar att endast ett fåtal känsliga fågelarter förekommer längs sträckningen, som domineras av åkermark. Störst påverkan blir det i skogen (Figur 1), där habitatförlusten blir permanent. Eftersom sträckningen har planerats med hänsyn till naturvärden i skogen och förekomster av hålträd blir påverkan mycket begränsad och inga känsliga arter berörs av verksamheten.

Figur 1. I skogen öster om Snogehö mssjön uppstår vid ss permanent habitatförstöring.

Inledning

Naturmiljökonsultföretaget Calluna AB har av Svenska kraftnät genom NEKTAB och DGE Mark och Miljö fått i uppdrag att utföra en ornitologisk utredning längs sträckan för den planerade elförbindelsen Hansa PowerBridge. Elförbindelsen planeras som en mark- och sjökabel mellan Sverige och Tyskland. Calluna AB har under sommaren 2018 utfört en naturvärdesinventering (NVI) längs sträckan [REDACTED] 2018), vilken utgör underlag i processen att välja sträckning för kabeln och i arbetet med att ta fram en miljökonsekvensbeskrivning (MKB).

Att Hansa PowerBridge på land planeras som en markkabel istället för en luftledning har stor betydelse för påverkan på fågellivet, eftersom risken för kollisioner helt elimineras. Då elförbindelsen planeras genom rovfågeltäta marker är detta mycket viktigt. Med en markkabel begränsas konsekvenserna till den direkta påverkan som uppstår genom ingrepp i habitaterna där kabeln grävs ner, samt i viss mån även störningar i närområdet i samband med anläggningsarbetet. Fältarbetet i den ornitologiska utredningen har därför fokuserat på att identifiera boträd för i första hand rovfåglar och hålhäckande arter som hackspettar. Utifrån erfarenheterna från NVI:n, kända fynd från området och övrig kunskap om trakten görs en bedömning av de ornitologiska värdena längs sträckan i sin helhet.

Sträckan för Hansa PowerBridge löper från Hurva station i Hörby kommun via Sjöbo kommun till Ystad kommun. Merparten av sträckningen ligger i nära anslutning till väg 13 och den drygt fem mil långa sträckan passerar över skiftande naturmiljöer. Stora delar utgörs av jordbruksmark med aktivt åkerbruk, men även mindre betesmarker och vattendrag, lövskogspartier samt några mindre samhällen berörs. Ett större skogsparti beläget öster om Snogeholmssjön och Åsumsån passerar.

Målsättningen med denna utredning är att identifiera viktiga boträd för fågellivet samt om det förekommer häckning av främst rovfåglar i nära anslutning till föreslagna sträckning. Utredningen syftar också till att ge en god bild av de ornitologiska värdena längs sträckan i sin helhet.

Metod

Utredningen har bestått av två delmoment, en fältdel och en teoretisk del.

Fältinventeringen bestod i att boträd för rovfåglar och hålhäckande arter eftersöktes inom en cirka 200 m bred korridor kring den föreslagna sträckningen. Alla trädmiljöer inkluderades i inventeringen med undantag för trädgårdar i direkt anslutning till bostadshus, där befintlig mänsklig aktivitet skapar störningar som gör dem olämpliga för mer känsliga fågelarter. Inventeringen utfördes genom att aktuella områden genomströvades och rovfågelbon och hålträd efterspanades. Påträffade bon noterades oberoende av om de var aktiva eller inte, eftersom ett bo kan återupptas efter att ha varit oanvänt i något år. Även potentiella boplatser övervägdes. Intressanta observationer som gjordes under inventeringen noterades också. Inventeringen utfördes under vinterhalvåret, eftersom det är lättare att upptäcka fågelbon när träden är fria från löv. Dessutom påbörjar flera av de för området relevanta rovfågelnarna och hackspettarna sin häckning framåt vårvintern, vilket gör det möjligt att göra observationer av revirhävdande fåglar. Fältpbesöken ägde rum 26 och 28 februari med två inventerare vid båda tillfällena. Vädret var lugnt och stilla med goda siktförhållanden. Det var barmark och vårliga temperaturer.

Rovfågelbonas exakta positioner publiceras inte externt eftersom dessa uppgifter kan vara känsliga. Detta i enlighet med ArtDatabankens riktlinjer för skyddsklassade arter, i vilken [REDACTED] har skyddsklass 3 och dess boplatser därför bör omfattas av sekretess. Ormvråk tas inte

upp i riktlinjerna, men uppgifterna kan ändå vara känsliga varför de hanteras på samma vis som för [REDACTED].

Den teoretiska delen, bedömningen av fågellivet längs sträckan i sin helhet, har baserats på befintliga kunskaper om traktens fågelfauna, erfarenheter från genomförd naturvärdesinventering och fynduppgifter från ArtDatabankens databaser. Utsök av skyddade observationer har gjorts. Även atlasinventeringen av Skånes häckfågelfauna har utgjort en viktig källa (Bengtsson & Green 2013). Särskilt fokus har lagts på arter som enligt Naturvårdsverkets riktlinjer ska prioriteras i skyddsarbetet, vilket inkluderar arter markerade ned B i bilaga 1 till Artskyddsförordningen, rödlistade arter och arter som uppvisar negativ trend.

Alla hänvisningar till rödlistan gäller den senaste upplagan från 2015 (ArtDatabanken 2015).

Resultat

Fältinventering

Rovfåglar

Totalt påträffades 10 stycken rovfågelbon inom den cirka 200 m breda korridoren längs den föreslagna sträckningen. Inget av dessa bon bedöms befinna sig i något träd som behöver fällas vid anläggningsarbetet. Bona hör till ormråk (6 stycken) och [REDACTED] (4 stycken). Ormråk och [REDACTED] observerades på ett flertal platser under inventeringen. Öster om [REDACTED] observerades även [REDACTED].

Ormråk är Skånes vanligaste rovfågel. Vid fältbesöken noterades ormråkar väster om Ystad, vid Assmåsa, över skogen öster om Snogeholmssjön, vid Flygrakan samt i trakten av Brandstad norr om Sjöbo. Särskilt hög koncentration av ormråkar fanns i området mellan Assmåsa och Kristinelund, söder om det större skogspartiet. Ormråkar rör sig med all säkerhet regelbundet inom hela området. I Bilaga 1 redovisas de observerade bonas positioner på en karta. Bilaga 1 ska ej publiceras som allmän handling, eftersom den exakta lokaliseringen av vissa rovfågelbon enligt ArtDatabankens riktlinjer klassas som känslig information. Ett av bona ligger i nära anslutning till den föreslagna sträckningen.

Figur 2. Ormråk och [REDACTED] bygger gärna bo träddungar jordbruks andskapet.

██████████ är numera den ██████████ i Skåne, efter ormvråk och sparvhök. Efter att ha varit hårt tillbakaträngd har arten ökat kraftigt sedan 1970-talet och även spritt sig norrut i landet (Green m.fl. 2019). Liksom alla fågelarter är ██████████ fridlyst enligt 4 § i Artskyddsförordningen och den är även upptagen i EU:s Fågeldirektiv. Den ██████████ utbredning är begränsad till Europa och beståndet bedöms internationellt vara minskande. ██████████ är därför globalt rödlistad som nära hotad (NT) (BirdLife International 2018). Vederbörlig hänsyn bör därför tas till arten. Vid fältbesöket noterades ██████████ vid ██████████, över skogen öster om ██████████, vid ██████████. Precis som för ormvråk var koncentrationen särskilt hög mellan ██████████ söder om det större skogspartiet. Även längs sträckan mellan ██████████ noterades flertalet ██████████ rör sig med all säkerhet inom hela området. I Bilaga 1 redovisas de observerade bonas positioner på en karta. Bilaga 1 ska ej publiceras som allmän handling, eftersom den exakta lokaliseringen av vissa rovfågelbon enligt ArtDatabankens riktlinjer klassas som känslig information. Ett av bona ligger i en dunge och var aktivt vid fältbesöket, föreslagen sträckning går inte genom dungen vilket är mycket bra. Föreslagen sträckning ligger ca 60 meter från boet, i dungen bryn.

Figur 3. ██████████ en dunge.

██████████ observerades vid ██████████ och över skogen öster om ██████████. Öster om ██████████ noterades en ung individ. Vid skogsbrynet söder om ██████████ passerade två vuxna havsörnar som uppvisade lekflykt. ██████████ har stora revir och är inte specifikt knutna till närområdet kring föreslagen sträckning, men häckningar förekommer i trakten.

Sparvhök observerades inte under inventeringen. Arten förlägger ofta sina bon i täta granar, vilket gör bona mycket svårupptäckta. Bon efterspanades i de granpartier som finns i skogen öster om Snogeholmssjön utan resultat. Det finns i alla fall inga sparvhöksbon i träd som direkt kommer att beröras av verksamheten.

Hålträd

Inom det inventerade området förekommer hålträd huvudsakligen i skogen öster om Snogeholmssjön. Därutöver återfinns även hålträd i en lövdunge söder om Assmåsa, i bokslänten vid Åsumsån, och i betesmarken öster om Bjärsjölagård. Merparten av hålträden utgörs av grova bokar och ekar, men även ett par tallar (Figur 4) och en oxel. Hålträden har stor betydelse för hackspettar, hålhäckande fåglar, fladdermöss och vedlevande insekter.

Vad gäller hackspettar observerades flera större hackspettar och en spillkråka i skogspartierna direkt öster om Snogeholmssjön, väster om vägen. Håligheter finns som kan utgöra bo för större hackspett. Däremot finns inga håligheter av tillräcklig storlek för att utgöra bo för spillkråka inom det inventerade området. Vid betesmarken intill Rönås hördes gröngöling ropa i öster, utanför det berörda området. Det är dock mycket tänkbart att gröngöling även rör sig i dungarna väster om vägen, vid Rönås och Bjärsjölagård. Några lämpliga bohål finns dock inte inom det inventerade området. Spillkråka och gröngöling är båda rödlistade som nära hotade (NT).

Figur 4. Ta med hackspettshå skogen öster om Snogeholmssjön.

Övriga observationer

Sjungande kungsfåglar observerades i så gott som samtliga granbestånd inom det inventerade området. Eftersom kungsfågeln totala antal har gått starkt tillbaka, sannolikt till följd av förändringar inom skogsbruket, är den rödlistad som sårbar (VU). Arten är dock den i särklass vanligaste rödlistade fågeln i landet och alltså vanligt förekommande.

Sjungande gulspurv noterades på ett hygge i skogen nordost om Snogeholmssjön och i betesmarken öster om Bjärsjölagård. Även gulspurven är rödlistad som sårbar (VU) till följd av att artens totala antal har gått starkt tillbaka, men precis som kungsfågel är gulspurv fortfarande en vanlig fågel. Hotet ligger främst i minskad areal naturbetesmarker.

I Åsumsåns forsande vatten sågs en strömstare. Strömstare häckar inte på platsen men ån utgör en viktig övervintringslokal för den mindre allmänna arten som är känslig för hydrologiska förändringar.

Entita är en minskande art som oftast förekommer i fuktiga skogspartier med naturvärden. Sjungande entita noterades i skogen öster om Snogeholmssjön och invid Åsumsån.

Bedömning av ornitologiska värden

I den naturvärdesinventering som utfördes längs sträckan sommaren 2018 lyftes gulsparv, [REDACTED] och spillkråka fram som de ornitologiska värden som påträffats [REDACTED] (2018). Utifrån de fältinventeringar och teoretiska studier som nu utförts beskrivs de ornitologiska värdena nedan.

Fåglar i jordbruksmark

Längs merparten av sträckan berörs jordbrukslandskap, som huvudsakligen består av åkermark men också mindre betesmarker. Till de fågelarter med högre bevarandevärden (dvs arter som enligt Naturvårdsverkets riktlinjer ska prioriteras i skyddsarbetet, vilket inkluderar arter markerade ned B i bilaga 1 till Artskyddsförordningen, rödlistade arter och arter som uppvisar negativ trend) som är knutna till jordbrukslandskapet samt är kända från trakten hör raphhöna, vaktel och stenskvätta. Samtliga av dessa fågelarter är kända från trakten. Raphhöna och vaktel är båda rödlistade som nära hotade (NT). Stenskvättan har en stor och stabil population i fjällen, men i jordbrukslandskap har den gått starkt tillbaka. Raphhönan är för sin häckning beroende av gräsbevuxna småbiotoper som åkerholmar. Vakteln häckar ute på åkrarna och stenskvättan nyttjar stengården och odlingsrösen som häckningsplatser.

Fåglar i skogsmark

Det större skogsparti som berörs av kabeldragningen är skogen öster om [REDACTED], där en cirka 3,5 km lång sträcka påverkas. De i skogen förekommande fågelarterna utgörs i huvudsak av i skånska ädellövskogar förväntade arter, främst vanliga småfåglar av olika slag. Förutom den vid inventeringarna påträffade spillkråkan är det mest notabelt att [REDACTED] har påträffats under häckningstid i trakten. [REDACTED] är rödlistad som nära hotad (NT). Liket övriga rovfåglar rör sig [REDACTED] dock över stora områden och utifrån det riktade eftersöket av rovfågelbon kan det konstateras att [REDACTED] inte häckar i nära anslutning till den föreslagna kabelsträckningen.

Våtmarksfåglar

Av vattendragen är det endast [REDACTED] som är stor nog att hysa några särskilda fågelförekomster. Som konstaterats ovan övervintrar här strömstare och dessutom rör sig [REDACTED] regelbundet längs ån. [REDACTED] är rödlistad som sårbar (VU) och upptagen i EU:s Fågeldirektiv.

Rovfåglar

Bland rovfåglarna har det konstaterats ovan att ormvråk och [REDACTED] häckar inom det inventerade området, samt att [REDACTED] rör sig öster om [REDACTED]. I övrigt påträffas regelbundet sparvhök, tornfalk och lärkfalk i trakten under häckningstid. Tornfalk häckar ofta i kyrkor och ekonomibyggnader ute i jordbrukslandskapet, inga häckningsplatser kommer att beröras av verksamheten. Sparvhök häckar troligen någonstans i skogarna kring Snogeholmssjön, men någon boplats har inte påträffats i anslutning till föreslagna sträckning. Lärkfalk nyttjar ofta övergivna kråkböns för häckning och kan därför inte inventeras utifrån förekomst av bon. Under NVI:n ([REDACTED] 2018) gjordes inga fynd som tyder på att lärkfalk häckar i nära anslutning till föreslagna sträckning.

Utanför häckningstid rör sig åtskilliga andra rovfåglar i området. I Tabell 1 redovisas bedömning av rovfåglarnas förekomst längs den berörda sträckan, samt rödlistning och skyddsstatus.

Tabell 1. Bedömning av förekomst av rovfåglar ängs sträckningen för Hansa PowerBr dge.

Art	Status	Röd- listan 2015	Fågel- direktivet
	Sträcker förb samt rastar v d närbe ägna sjöar.		x
	Rör s g rege bundet området, främst me an [redacted], men även norr. Häckar ej det d rekta närområdet.	NT	x
Kungsörn	Förekommer området och har främst observerats me an Eneborg och Sövestad, samt v d F ygrakan. Häckar ej det d rekta närområdet.	NT	x
	Häckande. Vä spr dd he a området.		x
	Sprdda fynd har g Orts, främst v d [redacted] Inga tecken på häckning.	EN	
Brun kärrhök	Häckar potent e t småvatten och jagar över åkrarna,		x
	Rastar och överv ntrar, jagar över åkrarna he a området.	NT	x
Ängshök	Har observerats en gång v d Sövestad. T fä g.	EN	x
Ormvråk	Häckande. Vä spr dd he a området.		
	Rastar och överv ntrar, jagar över åkrarna he a området.	NT	
	Häckar potent e t skogen öster om [redacted] ses öv rgt under sträcket.	NT	x
Sparvhök	Häckar potent e t skogen öster om Snogeho mssjön. Rastar he a området.		
	Rastande, nga tecken på häckning.	NT	
Tomfåk	Jagar rege bundet över åkrar he a området. Häckar byggnader närområdet.		
Lärkfåk	Påträffad här och var ängs sträckan, nga tecken på häckning.		
	Ses b and födosökande under v nterha våret, främst v d [redacted].	NT	x
	Rastar orege bundet.		x

Bedömning med slutsatser

Fåglar i jordbruksmark

Att en remsa av åkrarna temporärt grävs upp påverkar inte jordbrukslandskapets fåglar. Inga åkerholmar berörs av verksamheten. Ett antal stengården kommer att brytas igenom, men då stengårderna sträcker sig långt utanför det berörda området kommer de fortsatt att vara funktionella häckningsmiljöer för fåglar som stenskvätta. Eftersom föreslagen sträckning till största delen följer väg 13 är de berörda områdena dessutom redan störningsutsatta. Fågelfaunan i jordbrukslandskapet bedöms därmed inte påverkas av verksamheten, påverkan bedöms som obefintlig.

Hålträd och skogslevande fåglar

Skogsområdena öster om Snogleholmssjön är idag påverkade av skogsbruk och artsammansättningen är i linje med vad som kan förväntas i naturtypen. I och med att de biologiskt rikare partierna av skogen undviks, genom att föreslagen sträckning byter sida av

vägen några gånger, uppstår inga negativa konsekvenser för några känsliga skogslevande fågelarter. Den habitatförlust som uppstår till följd av verksamheten får därmed inga betydande konsekvenser på skogens fågelfauna. För skogsfåglarna innebär den korridor som avverkas en viss habitatförlust, men effekterna blir små i och med att de mest värdefulla partierna med grova träd och hålträd undviks. Inga känsliga skogsfåglar väntas vara knutna till de partier som behöver fällas. Eftersom den föreslagna sträckningen tar stor hänsyn till förekomst av hålträd och dessa träd har undvikits i största möjliga mån förväntas inte någon påverkan uppkomma på fågelarter knutna till hålträd, som exempelvis hackspettar.

Våtmarksfåglar

Våtmarksfåglar kommer inte att påverkas av verksamheten eftersom inga våtmarksmiljöer berörs. Eftersom Åsumsån kommer att passeras med styrd borrning undviks påverkan på dessa arter helt.

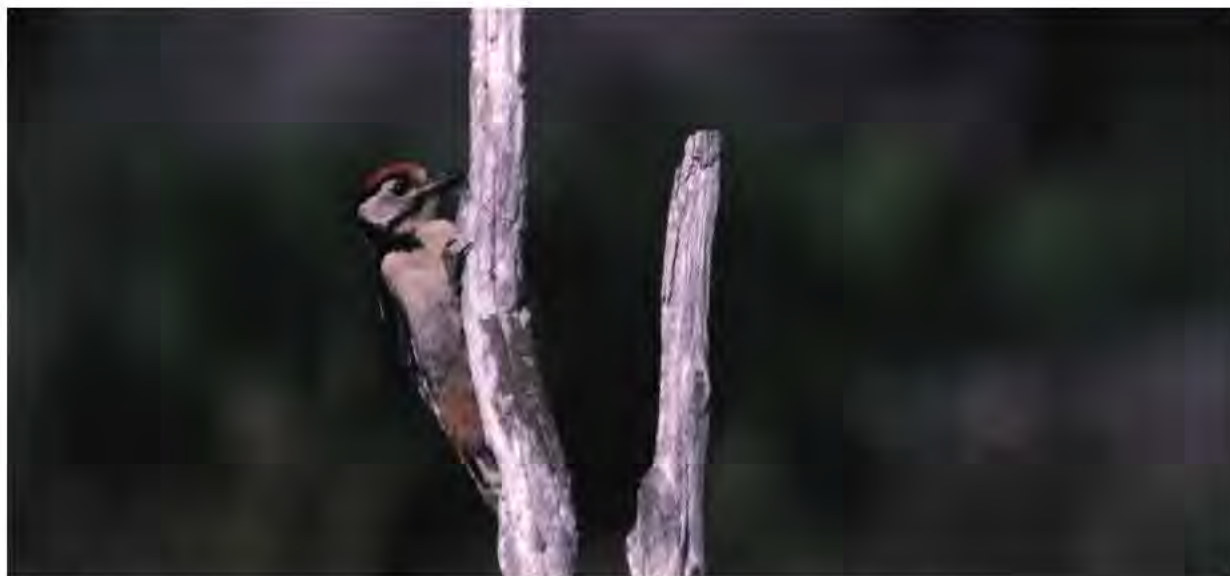
Rovfåglar

Fältinventeringen visar att inga träd med rovfågelbon kommer att behöva fällas till följd av verksamheten. Av de 10 vråk- och [REDACTED] som noterades ligger alla utom två på sådant avstånd från föreslagna sträckning att riskerna för störning vid arbetet är små till obefintliga. De bon som kan störas av verksamheten är ett vråkbo i närheten av Rönås och ett [REDACTED]. Om arbete sker i närheten av dessa rovfågelbon under den känsligaste tiden på våren, februari-maj, riskerar det att störa rovfåglarna så att de inte skrider till häckning. Som en hänsynsåtgärd bör grävarbeten i närheten av rovfågelbona därför utföras vid en tidpunkt på året då det inte finns risk att påverka rovfågelnas häckningsframgång. Denna hänsyn bör tas längs den sträcka som löper intill de berörda dungarna.

Övriga rovfåglar har inga häckningsplatser som berörs av verksamheten. Utanför boplatsernas närområde är arterna inte lika känsliga för störningar. Således bedöms ingreppet inte påverka övriga rovfåglar.

Övergripande slutsats

Utifrån den bedömning som har gjorts av de ornitologiska värdena längs sträckan i stort kan det konstateras att det, utöver de två boplatser för ormråk respektive [REDACTED] som noterats nära sträckningen, inte förekommer några arter som är känsliga för den planerade verksamheten. Med hänsyn till informationen i detta dokument görs bedömningen att någon ytterligare fågelinventering i fält inte är nödvändig för att påverkan på fågelfaunan till följd av verksamheten ska kunna utvärderas. Den inventering av boträd för rovfåglar samt hålträd som redovisas här gör det möjligt att ta den hänsyn som är påkallad.

Figur 5. Större hackspett. En viktiga fågel som skapar håligheter av betydelse för många arter.

Referenser

ArtDatabanken. 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015*. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

██████████ 2013. *Skånes Fågelatlas*. SkOF, Vellinge.

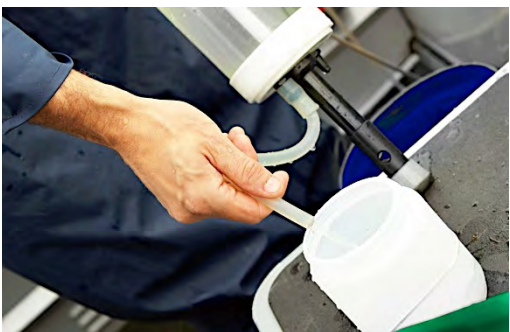
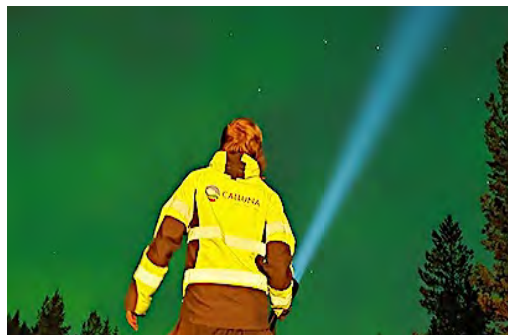
BirdLife International. 2018. *Milvus milvus*. *The IUCN redlist of threatened species 2018*.

██████████ 2019. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2018*. Rapport, Biologiska institutionen, Lunds Universitet.

██████████ 2018. *Naturvärdesinventering längs Hansa PowerBridge (Hörby, Sjöbo och Ystads kommuner) inför MKB, 2018*. Calluna AB.

Svenska Kraftnät. 2019. *Hansa PowerBridge. Underlag för samråd enligt 6 kapitlet 29-31 §§ miljöbalken*. Svenska Kraftnät, Sundbyberg.

CALLUNA

Hemsida: www.calluna.se • E-post: info@calluna.se • Telefon växel: 013-12 25 75

Huvudkontor: Calluna AB, Linköpings slott, 582 28 Linköping